

26A:3

**Från en fastighet, som var bebyggd med två bostadshus, vilka båda be-
tjänades av allmän va-anläggning, avstyckades en lott med ett av husen.
Ny förbindelsepunkt för renvatten upprättades för avstyckningen.
Fråga om beräkning av engångsavgift för avstyckningen.**

Fastigheten B 1:266, belägen i den del av Nacka kommun som tidigare in-
gått i Boo kommun, fick efter avtal den 8 oktober 1958 mellan Boo kom-
mun och S.N. såsom ägare av fastigheten sina anordningar för vatten och
avlopp anslutna till Boo kommuns allmänna va-anläggning. På fastigheten
fanns två bostadshus (A och B) med en lägenhet i varje hus. Vid anslut-
ningen inkopplades en servisledning för avlopp till kommunens i den an-
gränsande vägen anlagda avloppsledning. Servisledningen sträckte sig från
inkopplingspunkten till hus A och var försedd med en grenservis till det
närmast vägen belägna huset B. Renvattenförsörjningen ordnades via en
servisledning från kommunens vattenledning i vägen till hus A och en för-
bindelseledning från detta hus till hus B. En för bägge förbrukningsställena
gemensam vattenmätare installeras i hus A. – I enlighet med avtalet och en
av kommunalfullmäktige antagen va-taxa erlade S.N. 5 100 kr i anslutnings-
avgift. Härav utgjorde 4 500 kr taxeenlig avgift för bostadsfastighet med en
lägenhet och 600 kr taxeenlig tilläggsavgift för den ytterligare lägenhet som
fanns på fastigheten.

Genom fastighetsbildningsförrättning, registrerad den 15 januari 1981, av-
styckades den närmast vägen belägna delen av B 1:266 med det därå befint-
liga huset B. Styckningslotten erhöll registerbeteckningen B 23:2 och var
alltjämt i S.N:s ägo. Däremot hade han överlåtit stamfastigheten med huset
A till en dotter och hennes man.

Nacka kommun, som efter kommunsammanslagningen är huvudman för den
allmänna va-anläggningen, anvisade under år 1980 förbindelsepunkter för
styckningslotten. Beträffande avloppet bestämdes att den för B 1:266 förut
bestämda förbindelsepunkten fortsättningsvis skulle vara gemensam för
denna fastighet och styckningslotten. För renvatten till styckningslotten an-
visade kommunen däremot en nyupprättad förbindelsepunkt vid gränsen
mot vägen. Renvatteninstallationen i det numera på B 23:2 belägna huset B
har via nyanlagd servisledning kopplats till denna förbindelsepunkt. I sam-
band därmed har också vattenmätare installerats i huset.

I Nacka kommunens va-taxa fanns föreskrifter om skyldighet för

ägare av fastighet inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning att betala anläggningsavgifter för bl.a. följande i 4 § va-taxan angivna ändamål, nämligen vattenförsörjning till fastighet, spillvattenavlopp från fastighet samt dag- och dränvattenavlopp. Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen inträdde enligt taxan, när va-verket upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och underrättat fastighetsägaren därom. Om beräkningen av anläggningsavgifterna m.m. innehöll taxan bl.a. följande föreskrifter.

§ 5

Mom 1. För bebyggd fastighet skall anläggningsavgifter för det antal av de tre i

§ 4 angivna ändamålen (dvs. vatten, spillvatten, dag- och dränvattenavlopp) som nedan anges, utgå med följande belopp:

	Tre	Två	Ett
a) Grundavgift, kronor	12 000:-	9 800:-	6 600:-
b) Avgift per m ² tomtyta, kronor	16:-	13:-	9:-
c) Avgift per m ² våningsyta till täckande av lokal nät-kostnad, kronor	39:-	32:-	22:-
d) Avgift per m ² va-våningsyta till täckande av del av kostnad för huvudanläggningar, kronor	7:-	6:-	5:-

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket sådan skyldighet ej tidigare förelegat, skall tilläggsavgift motsvarande skillnaden mellan olika antal ändamål enligt ovan utgå.

Grundavgift enligt ovan förutsätter att servisledningarnas allmänna del har utförts i samband med utförande av ledning i gata eller väg. För den merkostnad, som följer av att serviserna utföres senare påföres fastighetsägaren 2 800 kr.

För extra förbindelsepunkt utgår avgift enligt punkt ovan.

Mom 3. Va-våningsytan bestämmes efter de ritningar enligt vilka byggnadslov beviljats, eller eljest efter ritning eller uppmätning som gatukontoret godkänner. Avgift skall dock alltid erläggas för minst den våningsyta som för obebyggd fastighet anges i § 6 mom 1.

Mom 4. Sker om- eller tillbyggnad eller uppföres ytterligare byggnad på fastighet eller ökas dess tomtyta, erlägges avgift för tillkommande ytor.

s. 100

Mom 6. Uppföres ny bebyggelse på fastighet, som helt eller delvis bildats av tidigare ansluten fastighet eller delar av tidigare ansluten fastighet, utgår avgifter enligt vad i denna § föreskrives.

Mom 7. I fall som avses i mom 4 och 6 prövar va-verket om nedsättning av anläggningsavgift kan ifrågakomma på grund av tidigare erlagt vederlag eller rätt att bruka anläggningen.

§ 6

Mom 1. För obebyggd fastighet, som enligt stadsplan eller byggnadsplan är avsedd för bebyggande erläggs avgifter enligt § 5 mom 1. Avgift för våningsyta skall härvid erläggas för hälften av den våningsyta, med vilken fastigheten enligt plan eller annan bestämmelse får bebyggas eller med vilken fastigheten eljest kan anses vid utnyttjande bli bebyggd, dock att begränsning uppåt härvid sker till avgift för 150 m² våningsyta.

Genom faktura med förfallodag den 30 november 1980 avkrävde Nacka kommun S.N. full anslutningsavgift för styckningslotten jämte merkostnad för utförd servisledning och 8 % indextillägg. Sammanlagt fordrades 31 838 kr. Avgiften angavs gälla två ändamål – vattenförsörjning och spillvattenavlopp – och innefattade följande poster.

1 a Grundavgift	9 800 kr
b Avgift för 860 m ² tomtyta à 13 kr	11 180 kr
c Avgift för 150 m ² våningsyta à 32 kr	4 800 kr
d Avgift för 150 m ² va-våningsyta 6 kr	900 kr
2 Merkostnad för senare utförd servisledning	2 800 kr
3 Indextillägg 8 %	2 358 kr

S.N. yrkade att Va-nämnden måtte fastställa att han inte vara skyldig att erlägga högre avgift än som svarade mot skillnaden mellan de i va-taxan föreskrivna grundavgifterna för ett och två ändamål, eller sålunda (9 800–6 600=) 3 200 kr jämte 8 % indexhöjning därav.

Kommunen bestred detta yrkande och yrkade å sin sida förpliktande för S.N. att till kommunen utge hela den fordrade avgiften, eller sålunda 31 838 kr, jämte ränta.

Med hänvisning till den talan, som han själv väckt i målet, har S.N. medgivit kommunens talan, såvitt avser ett kapitalbelopp av 3 200 kr med 8 % indexförhöjning samt fordrad ränta.

s. 101

Kommunen anförde till utveckling av sin talan: S.N. är skyldig att betala såsom för nyanslutning. Någon bruksrätt finns inte för den nya fastigheten. Rören i gatan anlades omkring år 1958. Kommunen hävdar att det är lagligt att uttaga avgift för merkostnad i samband med senare utförd servisledning såsom anges i va-taxans § 5 mom 1 st 3. Kommunen debiterar alltid för minst 150 m² våningsyta på grund av minimiregeln i va-taxans § 5 mom 3 och § 6 mom 1.

S.N. anförde till utveckling av sin talan: Vad gäller anslutningsförhållandena har ingen annan förändring skett, vare sig i tekniskt avseende eller beträffande nyttjandegrad, än att en ny servisledning för renvatten framdragits. Enligt va-taxan inträder avgiftsskyldighet, när va-verket upprättat förbindelsepunkt för anslutningen ifråga samt underrättat fastighetsägaren därom. Såvitt nu är ifråga har kommunen upprättat förbindelsepunkt för renvattenförsörjning till fastigheten. I och med att kommunen underrättat honom härom inträder således skyldighet att erlägga grundavgift för renvattenförsörjning. Någon grundavgiftsskyldighet för renvatten har inte tidigare åvilat fastigheten men väl för spillvattenavlopp. Vid sådant förhållande skall enligt taxans § 5 mom 1 st 2 tilläggsavgift motsvarande skillnaden mellan grundavgift för ett respektive två ändamål utgå. Denna mellanskillnad uppgår till 3 200 kr, vilket belopp han medger att betala. Övriga avgifter enligt § 5 mom 1 punkterna b-d måste anses vara betalda genom de tidigare erlagda anläggningsavgifterna. – Han bestrider vidare att erlägga de 2 800 kr som fordrats i merkostnad för att servisen utförts senare än vid utförandet av gatuledningarna, eftersom servisledningens allmänna del inte har förändrats i anledning av renvattenanslutningen. Av va-taxans 5 § mom 6 följer att en förutsättning för att ny avgift skall kunna uttagas av fastighet, som bildats av tidigare ansluten fastighet, är att nybebyggelse uppföres på den nybildade fastigheten. Då detta inte skett saknas grund för kommunens yrkanden i övrigt.

Kommunen genmälde: Det är fråga om anslutning av en nybildad bebyggd fastighet, därvid ny anläggningsavgift enligt huvudregeln i va-taxans 5 § 1 mom skall erläggas för de två ändamål – renvatten och spillvatten – som fastigheten kan nyttja. Det förhållandet att det icke var erforderligt att anlägga mer än en ny förbindelsepunkt ändrar inte den skyldigheten. Formuleringen i 5 § 6 mom avser ju självfallet inte att upphäva regeln i mom 1 utan anger när nybebyggelse sker på fastighet, som bildats genom avstyckning eller sammanläggning, utgår avgift enligt mom 1. I detta fall är det fråga om en redan bebyggd fastighet, som efter avstyckning anslutes till va-nätet. – Avgiften på 2 800 kr är en ersättning för den merkostnad, som kommunen får genom att anslutning icke skett i samband med att ledningen anlades i vägen. Vad motparten anført därom att "föränd-

ring i servisledningens allmänna del" skulle vara en förutsättning för denna avgift har inget samband med bestämmelsen.

Va-nämnden yttrade:

Vad S.N. invänt mot kommunens anspråk på avgift av honom utöver vad han själv godtagit får tilläggas den innebörden att han gör gällande att anspråket varken har stöd i kommunens va-taxa eller står i överensstämmelse med regeln i 26 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen), enligt vilken avgiftsskyldighet skall fördelas mellan fastigheterna inom allmän va-anläggnings verksamhetsområde efter skälig och rättvis grund.

Regeln i 26 § va-lagen skall tolkas så att fördelningen av avgiftsskyldigheten i princip skall ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen. Under vissa förutsättningar kan komma ifråga att även ta hänsyn till huvudmannens individuella kostnader för en fastighets va-försörjning. Ett sådant fall är, när det beträffande viss fastighet föreligger sådana särförhållanden ifråga om dess beskaffenhet och läge eller förhållande i övrigt som är ägnade att relativt sett avsevärt fördyra eller förbilliga va-försörjningen till fastigheten. Kravet på skälig och rättvis avgiftsfördelning innebär för sådant fall att nyttoprincipen kan och skall frångås. Ett annat fall är då huvudmannen utfört anordning som uteslutande betjänar viss fastighet. Att med tanke på sådant fall föreskriva avgift, anpassad efter exempelvis vad det i allmänhet kostar att förse en fastighet inom verksamhetsområdet med motsvarande anordning, kan sålunda inte anses oförenligt med 26 § va-lagen.

Den i Nacka kommun va-taxa förskrivna anläggningsavgiften är uppdelad i dels en grundavgift, dels avgifter vilkas storlek gjorts beroende av den särskilda fastighetens tomtyta samt en likaledes för den särskilda fastigheten beräknad va-våningsyta. Taxan ger uttryck för att grundavgiften, liksom den i taxan föreskrivna avgiften för "extra förbindelsepunkt", bestäms med utgångspunkt i en genomsnittskostnad för utförande av va-serviser åt fastigheter inom verksamhetsområdet, medan avgiftsfördelningen i övrigt väsentligen baserats på den förut återgivna nyttoprincipen.

Fastigheten B 23:2 har bildats genom avstyckning från den till kommunens va-anläggning redan förut anslutna fastigheten B 1:266. Den bebyggelse som före avstyckningen fanns på styckningslotten har bibehållits med oförändrat yttinnehåll. De faktorer – tomtyta och va-våningsyta – som enligt va-taxan skall läggas till grund för avgiftsberäkning måste vid sådant förhållande anses vara fullt ut beaktade redan vid den fördelning av skyldigheten för fastigheter inom verksamhetsområdet att bidra till kostnaderna för den allmänna va-anläggningen som skedde i samband med att ursprungs-

fastigheten anslöts till va-anläggningen. Utrymme saknas alltså för uttag av ytterligare tomt- och va-våningsyteavgifter från S.N. Däremot får kommunen anses berättigad att av S.N. utfå avgift med anledning av att särskild förbindelsepunkt upprättats för den nybildade fastighetens renvattenförsörjning. Denna avgift bör under föreliggande omständigheter bestämmas till belopp som motsvarar vad som enligt taxan skall utgå i det fall att "extra förbindelsepunkt" upprättas för redan ansluten fastighet. Föreskriften härom i va-taxan hänvisar – utan reservation för det fall att servicen utföres efter det att gatuledningar anlagts – till de belopp som för grundavgift angivits under 5 § 1 mom a) va-taxan. I enlighet härmed skall avgift i nu angivet hänseende utgå med 6 600 kr jämte 8 % indexförhöjning eller således med 7 128 kr.

Va-nämnden fastställde avgiften till 7 128 kr och förpliktade S.N. att utge det beloppet jämte ränta.

Beslut: 1983-01-12, BVA 4

Mål nr: VA 170/80

Kommunen fullföljde och yrkade i Vattenöverdomstolen bifall till sin vid Va-nämnden förda talan.

S.N. bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

Vattenöverdomstolen finner – lika med Va-nämnden – att den nybildade fastigheten B 23:2 skall tillgodoräknas de anläggningsavgifter som erlagts för stamfastigheten. Kommunen har inte framfört några synpunkter på Va-nämndens bedömning att avgift för renvattenförsörjningen till B 23:2 skall utgå enligt taxans bestämmelser för "extra förbindelsepunkt". Den nyupprättade förbindelsepunkten synes ha tillkommit på kommunens initiativ och har såvitt framgår i målet inte föranlett någon erinran från S.N:s sida. Vid sådant förhållande finner Vattenöverdomstolen att kommunen är berättigad till avgift i enlighet med vad taxan föreskriver beträffande extra förbindelsepunkt jämte indexuppräknings på sätt Va-nämnden bestämt.

Upprättandet av en ny förbindelsepunkt medför regelmässigt behov av ny servisledning och kostnaden för sådan ledning får därför, när som i detta fall annat inte framgår av taxebestämmelse, anses ingå i avgiften för extra förbindelsepunkt. Av 5 § 1 mom i taxan framgår inte entydigt att den ytterligare avgift om 2 800 kr, som kommunen med stöd av tredje stycket i nämnda paragraf och mo-

ment yrkat, skall utgå även när en extra förbindelsepunkt utföres. Kommunens yrkande om denna avgift kan med hänsyn härtill inte bifallas.

På grund av det anförda skall Va-nämndens avgörande fastställas.

Vattenöverdomstolen fastställde Va-nämndens avgörande.

Dom: 1984-03-09, DTVa 3

Mål nr: T 11/83

Kommunen sökte revision.

Högsta domstolen meddelade inte prövningstillstånd.

Beslut: 1985-11-01

Mål nr: T 156/84